

Kain ja luvattu vaimon siemen

1. Moos. 4 - Sananl. 8

By Juha Muukkonen

16/9/2009

Raamatunkäännös: KR 1933/38

JÄSENNYS:

1. EEVA USKOI SYNNYTTÄNEENSÄ MESSIAAN

2. VAIMON SIEMEN MURSKAA KÄÄRMEEN PÄÄN

3. SYNTYNYT, EI LUOTU

4. AABELIN UHRI JA KAININ UHRI

5. KAININ MERKKI

6. KAININ JÄLKELEISET

1. EEVA USKOI SYNNYTTÄNEENSÄ MESSIAAN

Tiedätkö, kuka on ensimmäinen henkilö Raamatussa, joka uskoi synnyttävänsä Jumalan paratiisissa lupaaman siemenen, joka tulee murskaamaan käärmeen pään? Se on Eeva. *"Ja mies yhtyi vaimoonsa Eevaan; ja tämä tuli raskaaksi ja synnytti Kainin ja sanoi: 'Minä olen saanut pojan Herran avulla'."*

(1. Moos. 4:1)

Neljännän luvun ensimmäisessä jakeessa miehen ja Eevan yhtymisestä käytetty ver-bi (hepr. **יָדָע**)

יָדָע) tarkoittaa tietämistä ja tuntemista. Sananmukaisesti:

"Mies tunsi vaimonsa Eevan."

Sukupuoli-yhteydessä on siis kysymys toisen syvästä ja kokonaisvaltaisesta tuntemisesta, ei vain jostakin fyysisestä aktista. Huomattava on myös, että mies yhtyi vaimoo

nsa,

nimenomaan siis omaan vaimoonsa, jonka Herra oli hänen luokseen ensin taluttanut. Vrt. isän tapa luovuttaa tyttärensä sulhaselle!

Kain ja luvattu vaimon siemen

1. Moos. 4 - Sananl. 8

By Juha Muukkonen

16/9/2009

Luther selittää: *"Synnin johdosta kuolemaan langenneella Aadamilla oli lupaus, jonka olemme edellä kuulleet: kuoleman alaisesta lihasta tulee hänelle syntymään elämän oksa*

(so. vaimon siemen, toim. huom.)

. Näin ollen hän ymmärsi, että hänen on jatkettava sukua, varsinkin kun siunausta: "Kasvaka ja lisääntykää" ei ollut kumottu, vaan se oli jälleen vahvistettu lupauksessa siemenestä, jonka oli määrä murskata käärmeen pää. Aadam ei siis yksinkertaisesti yhtynyt vaimoonsa Eevaan, niin kuin saatamme arvella, yksinkertaisesti lihan kiihkosta, vaan häntä ajoi siihen välttämätön pakko saavuttaa pelastus siunatun siemenen avulla."

Ensimmäisen Mooseksen kirjan selitys 1-7, s. 227.

Uskonpuhdistajamme Martti Luther opettaa Kainin syntymästä näin: *"Ja Eeva sanoi: 'Olen saanut itselleni Herran miehen.' (1Moos. 4:1) Tästä voidaan päätellä toinen syy, miksi Eeva ei sano Kainia pojakseen. Siksi, että hän ei suuren ilon ja kunnioituksen vallassakaan ole tahtonut sanoa häntä pojaksi, vaan on ajatellut hänestä jotain suurempaa, ikään kuin Kain olisi tuo tuleva mies, käärmeen pään murskaaja. Siitä syystä hän ei sano Kainia yksinkertaisesti mieheksi, vaan Herran mieheksi, josta oli Herran lupaus: Sinun siemenesi tulee murskaamaan käärmeen pään. Tosin tämä toivo oli väärä, mutta ilmenee kuitenkin, että Eeva on ollut pyhä vaimo ja on uskonut tulevaan pelastukseen siunatun siemenen kautta."*

(Ensimmäisen Mooseksen kirjan selitys 1-7, s. 231)

Hepreankielisessä alkutekstissä Eevan sanat kuuluvat: "qānītī 'š 'ät JHWH יְהוָה תָּאֵךְ יִשְׂרָאֵל יִתְנַקֵּךְ ' Olen saanut miehen, Jahven." Jahve eli Herra (hepr. 'a

d

onāj אֲנִי יְהוָה "minun Herrani!") tarkoittaa Aabrahamin, lisäkin ja Jaakobin Jumalaa. Vanhassa Bibliassa (1776) sanat onkin käännetty tarkasti: "

minulla on mies Herra

." Seuraavissa Kirkkoraamatuissa (1933/38 ja 1992) kuten monissa muissakin käännöksissä on lähdetty toisenlaiseen tulkintaan: "

Minä olen saanut pojan Herran avulla.

"

Taustalla on heprean 'ät-sanana kaksi eri merkitystä. Useimmiten se on objektin merkki eli ilmaisee tekemisen kohteen (nota accusativi, n. 10 000 kertaa VT:ssa). Suomenkielessä sama asia ilmaistaan akkusatiivilla, esim. synnytin *pojan*. Sama 'ät-sana voi olla myös prepositio eli etusana, jonka merkitys on 'kanssa' tai 'yhteydessä' (n. 900 kertaa

Kain ja luvattu vaimon siemen

1. Moos. 4 - Sananl. 8

By Juha Muukkonen

16/9/2009

VT:ssa).

Seuraavan lapsen, Aabelin, saama nimi puhuu myös sen puolesta, että Kainin odotettiin olevan Luvattu Pelastaja, mies ja Herra. Aabelin nimi (hepr. hävāl לַבֶּלֶל) tarkoittaa hen-käystä, höyryä tai turhuutta. Turhuuksien turhuus (hepr. h^avel h^avālīm הַבְּלִיָּה לַבְּלִיָּה), sanoi Saarnaaja tämän maailman tarjoaman onnen ja rikkau-den tavoittelemisesta (Saarn. 1:2). Eeva odotti esikoispoikansa Kainin olevan luvattu Messias. Silloin käy myös ymmärrettäväksi toisen pojan nimi: "Turhuus". Eihän käärmeen pään polkijan lisäksi muita tarvittaisi; toinen poika olisi turha. Oliko Kain siis vanhempiensa silmissä ensisijalla ja lellikki? Ilmeisesti he odottivat lupauksen täyttyvän Kainin kautta, ja Aabelista ei olisi heidän mielestään mihinkään.

2. VAIMON SIEMEN MURSKAA KÄÄRMEEN PÄÄN

Jumalan paratiisissa syntiinlankeemuksen jälkeen antama lupaus puhui nimenomaan vaimon siemenestä (hepr. zāra' זָרָא), ei miehen. Tämä on ainoa kohta koko Pyhässä Raamatussa, kun puhutaan vaimon siemenestä. Kaikkialla muualla puhutaan miehen siemenestä. Syvimmältään tämä tarkoittaa yksin vaimosta, ei miehestä, syntyvää käärmeen pään murskaajaa.

Messiaan syntyminen neitseestä on avoimesti ja peittelemättä ilmoitettu vasta paljon myöhemmin profeetta Jesajan kautta. *"Sentähden Herra itse antaa teille merkin: Katso, neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää pojan ja antaa hänelle nimen Immanuel."*

(Jes. 7:14). Ilman miestä tapahtuva Messiaan sikiäminen on jo kuitenkin kätkeytyksi ilmoitettu tässä ns. alku- eli protoevankeliumissa (1. Moos. 3:15).

Vaimon siemenen viitataan myös Aabrahamille annetussa lupauksessa: *'Sinun siemenessäsi tulevat siunatuiksi kaikki kansakunnat maan päällä.'*

(1. Moos. 22:18) Tämän sanan lausuminen samassa tilanteessa, jossa Aabraham oli uhraamassa ainoaa poikaansa lisäkiä - esikuva Golgatasta - vahvistaa vielä yhteyttä käärmeen pään murskaajaan. Siemen itsekin kärsii Pahaa voittaessaan; käärme oli pistävä vaimon siementä kantapäähän. Neitsyt Marian synnyttämän Jeesuksen kautta, mies ja Hera samassa persoonassa, saavat kaikki maailman kansat siunauksen, Jumala-yhteyden ja pelastuksen.

Kain ja luvattu vaimon siemen

1. Moos. 4 - Sananl. 8

By Juha Muukkonen

16/9/2009

Luvattu siemen on nähtävissä myös profeetta Jesajan huikeassa kutsumusnäyssä. Näky loppuu sanoihin: *"Mene ja sano tälle kansalle: 'Kuulemalla kuulkaa, älkääkä ymmärtäkö, näkemällä nähkää, älkääkä käsittäkö'.*

10. *Paaduta tämän kansan sydän, koveta sen korvat, sokaise sen silmät, ettei se näkisi silmillään, ei kuulisi korvillaan, ei ymmärtäisi sydämellään eikä kääntyisi ja parannetuksi tulisi."*

11. *Mutta minä sanoin: "Kuinka kauaksi aikaa, Herra?" Hän vastasi: "Siihen asti, kunnes kaupungit tulevat autioiksi, asumattomiksi, ja talot tyhjiksi ihmisistä ja pellot on hävitetty erämaaksi;*

12.

kunnes Herra on karkoittanut ihmiset kauas ja suuri autius tullut keskelle maata.

13.

Ja jos siellä on jäljellä kymmenes osa, niin hävitetään vielä sekin. Mutta niinkuin tammesta ja rautatammesta jää kaadettaessa kanto, niin siitähän: se kanto on pyhä siemen."

(Jes. 7:9-13)

Jesaja sai tehtäväksi julistaa tuhoa ja hävitystä, pakkosiirtolaisuuteen viemistä omalle kansalleen Juudalle. Jumalan valitun kansan syntien mitta oli tullut täyteen. Mutta Jumalan lupaukset pysyvät voimassa tuomioiden läpi. Kansan pienen jäännöksen keskeltä, kannosta, kasvaa uusi alku, pyhä siemen. Se tarkoittaa Jeesusta, joka syntyy pakkosiirtolaisuudesta palanneen Juudan kansan keskelle Daavidin sukuun.

Eeva odotti olevansa tuon Pelastajan, paratiisin porttien uudelleen avaajan, synnyttäjä. Siksi juuri Eeva antoi nimen pojalleen. Tässä on esillä myös Messiaan täysi jumaluus ja täysi ihmisuus. Kutsutaanhan tuota odotettua synnin, kuoleman ja Perkeleen kukistavaa miestä Jahveksi eli Herraksi.

3. SYNTYNYT, EI LUOTU

Kainin nimi (hepr. qájin קַיִן) johtuu heprean verbistä qānā קָנָה, joka tarkoittaa hankki-mis-ta, saamista tai ostamista. Tässä sana tarkoittaa lapsen saamista eli synnyttämistä. Sananlaskujen kirjan luvussa kahdeksan kerrotaan Jumalan Viisaudesta (hepr. hā'ākmā חֵכֶם, kreik. sofía σοφία), joka oli vaikuttamassa maailman luomisessa. Jeesus Kristus on tuo Jumalan Viisaus.

Kain ja luvattu vaimon siemen

1. Moos. 4 - Sananl. 8

By Juha Muukkonen

16/9/2009

"Me taas saarnaamme ristiinnaulittua Kristusta, joka on juutalaisille pahennus ja pakanoille hullutus, 24. mutta joka niille, jotka ovat kutsutut, olkootpa juutalaisia tai kreikkalaisia, on Kristus, Jumalan voima ja Jumalan viisaus. [...] Mutta hänestä on teidän

olemisenne Kristuksessa Jeesuksessa, joka on tullut meille viisaudeksi Jumalalta ja vanhurskaudeksi ja pyhitykseksi ja lunastukseksi,

31.

että kävisi, niinkuin kirjoitettu on: "Joka kerskaa, sen kerskauksena olkoon Herra"."

(1. Kor. 1:23-24, 30-31).

Uusimmat Kirkkoraamattumme kääntävät tämän qānā-sanana Sananl. 8:22:ssa kuitenkin luomiseksi: "*Herra loi minut töittäni esikoiseksi.*" Vanha Biblia pysyy tässäkin kohtaa alkutekstin sanoissa:

oma hänen teidensä alussa."

"Minä olen ollut Herran

Oikea käännös olisi myös:

"Minut Herra synnytti tekojensa aluksi."

Isä ei luonut Jeesusta, vaan synnytti Poikansa. Se on vakava ja kuolemattoman sielun iankaikkisen autuuden kannalta kohtalokas käännösvirhe. Jos joku ei usko Jeesuksen olevan ikuinen ja luomaton Jumala, niin sellainen ei Raamatun erehtymättömän ilmoituksen mukaan ole Pyhästä Hengestä syntynyt ja pelastuva.

4. ABELIN UHRI JA KAININ UHRI

Jumala oli jo paratiisissa säättänyt pahan ja synnin voittamiseksi verenvuodattamisen. Tästä saarnaavat niin käärmeen siemenen pisto vaimon siemenen kanta-päähän kuin myös niiden eläinten teurastaminen, joista Jumala valmisti vaatteet ihmisen häpeällisen alastomuuden peitoksi. Kainin alttarille tuoma maan sato ei kelvannut Jumalalle uhriksi; yksin veri ja nimenomaisesti vielä Esikoiskaritsan eli Jeesuksen veri kelpaa Jumalan edessä. Jumala katsoi Aabelin ja uhrinsa puoleen, koska esikoiskaritsojen rasva käänsi katseen kohti Golgataa.

Jeesus kutsuu Aabelia vanhurskaaksi (Matt. 23:35, Luuk. 11:51). Samoin heprealaiskirjeen kirjoittaja opettaa Aabelista: "*Uskon kautta uhrasi Aabel Jumalalle paremman uhrin kuin Kain, ja uskon kautta hän sai todistuksen, että hän oli vanhurskas, kun Jumala antoi todistuksen hänen*

Kain ja luvattu vaimon siemen

1. Moos. 4 - Sananl. 8

By Juha Muukkonen

16/9/2009

uhrilahjoistaan; ja uskonsa kautta hän vielä kuoltuaankin puhuu."

Hepr. 11:4)

(

Jumala otti Aabelin uhrin vastaan siksi, että Aabel uskoi Jumalan sanaan, se on lupaukseen vertaan vuodattavasta vaimon siemenestä. Kain puolestaan ylpeydessään luotti omaan järkeensä uhrivalinnassaan - ehkäpä omaan esikoisasemaansaakin - ja tuli siten hylätyksi. Jumala vihaa ylpeyttä. Kain oli itsepäinen omassa uhrivalinnassaan. Hänelle ei kelvannut tunnus-taa syntejään ja suostua Jumalan määrää-mään jumalanpalvelukseen ja armonvälineiden käyttöön.

Herra on asettanut meille Uuteen liittoon jumalanpalveluksen ja armonvälineensä: Jumalan sanan saarnan, ripin toimittamisen, kasteen ja ehtoollisen. Seurakunnan keskellä me saamme elää nämä todeksi ja ottaa vastaan näiden välineiden kautta itse Jumalan, Elävän Sanan Herran Jeesuksen Kristuksen. Emme me kohtaa Jumalaa missään 'hengessä ja hurmoksessa', vaan Pyhässä Raamatun sanassa, joka osoittaa synnin ja armon, ihmisen vääryyden ja Jumalan vanhurskauden. Pyhä kaste ja Herran Pyhä Ehtoollinen ovat oikein ymmärrettynä vain materiaan eli aineeseen liittynyttä Jumalan sanaa.

On oikein täytyä Pyhästä Hengestä ja laulaa ylistysvirttä ja hallelujaa Herralle. Mutta nämä ovat vain seurausta siitä, että olemme ensin saaneet Jumalan sanan ja sakramenttien kautta armon ja suosion Jumalan edessä; olemme ensin lain sanan synnyttämän hädän edessä turvautuneet Jeesuksen nimeen ja ansiottomaan armoon. Emme me kohtaa Jumalaa ja Hänen lähelleen pääse ylistämällä ja palvomalla. Päinvastoin! Me ylistämme ja palvomme Herraa siksi, että olemme jo päässeet Hänen syliinsä uskoessamme Hänen sanansa, tultuamme Häneen kastetuiksi ja syödessämme ja juodessamme Hänen ruumiinsa ja verensä alttarin sakramentissa. Jumalan sana tuomitsee synnin, mutta armahtaa sen, joka uskoo Jeesuksen, Jumalan Pojan, vereen ja ylösnousemukseen.

Aabelin ja Kainin ammatit korreloivat eli ovat vastaavuussuhteessa is-raelilaisten ja ka-naanilaisten ammat-tei-hin maahanmuuton (n. 1400-1200 eKr.) ai-koihin. Israelilaiset olivat paimentolai-sia, kanaanilai-set laaksoissa asuvia maanviljelijöitä.

Kain ja luvattu vaimon siemen

1. Moos. 4 - Sananl. 8

By Juha Muukkonen

16/9/2009

5. KAININ MERKKI

Ensimmäinen maailmaan syntynyt lapsi, Kain, ei ollut vielä se luvattu Messias, Jumala ja ihminen samassa persoonassa. Messiaan aika oli koittava vasta tuhansia vuosia myöhemmin. Kainista tuli sen sijaan veljes-murhaaja. Murhaajia me kaikki muutkin ihmiset olemme alkulankeemuksesta lähtien olleet.

Vaikka kaikki eivät ole syyllistyneet tai myötävaikuttaneet suoraan verenvuodatukseen, murhaamiseen ja lapsen tappamiseen (abortti), niin sydämessämme me jokainen olemme Jumalan edessä murhaajan asemassa. Sillä kukapa meistä ei oli-si sydämessään lähimmäistään vihannut ja myös sanoillaan iskenyt tikareita toisten ihmisten sydämeen. Jeesus opettaa kaiken tämän olevan viidennen käskyn 'Älä tapa' rikkomista: *"Te olette kuulleet sanotuksi vanhoille: 'Älä tapa', ja: 'Joka tappaa, se on ansainnut oikeuden tuomion'. Mutta minä sanon teille: jokainen, joka vihastuu veljeensä, on ansainnut oikeuden tuomion; ja joka sanoo veljelleen: 'Sinä tyhjänpäiväinen', on ansainnut suuren neuvoston tuomion; ja joka sanoo: 'Sinä hullu', on ansainnut helvetin tulen."*

(Matt. 5:21-22)

Mutta mitä tarkoittaa se, että *"Herra pani Kainiin merkin, ettei kukaan, joka hänet kohtaisi, tappaisi häntä"* ? (1. Moos. 4:15) Kysymys on armosta, jota murhaajallekin tarjotaan. Kain tunnusti Herran puhuttelussa ja rangaistuksen kuultuaan syntinsä ja syyllisyytensä: *"Ja Kain sanoi Herralle: "Syyllisyyteni on suurempi, kuin että sen kantaa voisin. 14. Katso, sinä karkoitat minut nyt pois vainiolta, ja minun täytyy lymytä sinun kasvojesi edestä ja olla kulkija ja pakolainen maan päällä; ja kuka ikinä minut kohtaa, se tappaa minut.""*

(1. Moos. 4:13-14)

Kain sai elää armahdettuna, ja niin saa tänäänkin Älä tapa -käskyn rikkoja elää, koska eräs toinen kärsi murhaajalle kuuluvan tuomion ja rangaistuksen Golgatan ristillä. Kun tunnustat synneistäsi johtuvan Herran tuomion vanhurskauden eli oikeudenmukaisuuden, niin sinäkin saat ottaa vastaa armon merkin. Se on pyhä kaste Jeesukseen, se on synninpäästön sana ja se on Herramme tosi ruumis ja pyhä veri - kaikki sinun syntiesi anteeksiantamiseksi ja iankaikkiseksi elämäksi.

6. KAININ JÄLKELEISET

Mistä Kain sai vaimon? Raamattu ei asiaan suoraan vastaa, mutta luonnollisin ja käytännössä ainoa Raamatun ilmoituksen sisälle mahtuva selitys lienee se, että Kai-nin vaimo oli myös Aadamin ja Eevan jälkeläisiä.

Kainin jälkeläisen Lemekin ylitsepersuava ylpeys ja itsensä korottaminen näkyy uhkana kosta jopa 77-kertaisesti. Tämä on taustalla Jeesuksen antamaan kehotukseen antaa anteeksi 77-kertaisesti (Matt. 18:22). Hammurabin laki sekä samoilla linjoilla ollut Mooseksen laki (silmiä silmästä, hammas hampaasta) olivat nimenomaan sitä varten, että yleisen koko yhteisön elämää uhkaava kosto estettäisiin. Meistä silmä silmästä -laki saattaa tuntua julmalta, mutta pahan maailman keskellä tuo laki oli itse asiassa kosta rajoittava ja sitä kautta lempeä!

Kun Herramme armahtaa meitä 77-kertaisesti, niin Hän on anti-Lemek eli Lemekin täydellinen vastakohta.

Ekskurssi: Lutherin opetus Kainin ja Aabelin kirkosta

Luther, Martti: Ensimmäisen Mooseksen kirjan selitys 1-7, Suomen Luther-säätiö 2004, s. 241-243.